

Yitik bir ülkeyi korumaya değil, yeniden kurulacak bir ülkeyi aşkla örmeye benzer devrimci olmak...



Umut, Üzüm ve Kasket

Deniz Baykal'ın başına gelenleri kim yaptı ve neyi amaçladı? Sorunun cevabına dair kendi içinde tutarlı ve mantıklı çok sayıda birbirinden tamamen farklı hatta taban tabana zıt cevaplar verilebilir. Çok da ilginç, hatta "hoş" da olabilir, ama bir o kadar da "boş" olabilir. Çünkü eğer herkesin bildiğinden farklı bir bilgiye sahip değilseniz, sonuçta bir tür spekülasyon yapıyorsunuz demektir. Bu konuda hiçbir farklı bilgiye sahip değilken böyle bir şey yapmam.

Son yıllarda çok moda olan ve söylenince de gayet mantıklı gibi gelen bir yaklaşım var: Bu tür olağanüstü olayların sonuçlarına bakarak, "efendim, kime yaradığına bakarak bir analiz yapıyorum" diye tumturaklı, yine kulağa hoş ama çoğu zaman boş da olabilecek bir "analiz" fetişizmidir bu. Pantolonla uyuyanların, sabahleyin başının ağrıyarak uyanma oranı pijamayla uyuyanlardan fazladır. Bundan ne sonuç çıkar, pantolonla uyumanın baş ağrısı yaptığı mı? Hayır, sarhoş olarak yatanların, ayık olarak yatanlara göre daha fazla pantolonla uyuduğunu anlatır sadece. Bu tipik bir sahte korelasyon örneğidir.

Korelasyon, iki şey arasında karşılıklı bağlantı olmasıdır. Korelasyon, nedensellik değildir. Neden ve sonuç arasında korelasyon olması gerek şarttır, ama yeter şart değildir. Deniz Baykal'ın başına gelenlere bakarak, ekstra bilgiye sahip olmadıklarını söyledikleri halde "şu odak yaptı" demek, yıllardır kendilerini ekrandan ve gazetelerden uzman, stratej (stratejist değil) olarak pazarlayanların bilimdeki ilişki kavramını hiç bilmediklerini gösterir sadece. Bu derin uzmanların bu yüzeysel bakışlarına yani "olaydan kim yararlandysa o odak yapmıştır" şeklindeki çok bilimsel görünümüne analizlerine yıllardır "yalnız ve sahipsiz" ülkemin insanları inandırıldı. Nihat Ali Özcan isminde bir ulusalcı "strateji uzmanı" Hrant Dink'i öldürenlerin üç-beş çapulcu, yerel unsur olduklarını kanal kanal dolaşarak anlatmıştı. Bu "uzman" şahsın söylediklerinin pardon



derin analizinin ne kadar —en hafif deyimimle— yanlış olduğunu gördük. Neydi "uzman" analizinin mantığı "Hrant Dink'e sokak faşistleri çok kızdıyordu, vuran da lümpen bir faşistti e o zaman sebep-sonuç ilişkisi tamamdı." Aynı mantık şimdi de çok kurulu-yor, ne diyorlar ya da ima ediyorlar: Baykal'ın yerine Kılıçdaroğlu geldi, o halde bu parti içi muhalifler tarafından yapıldı. Ya da tam tersi ama aslında aynı şekilde sadece korelasyondan yola çıkarak, sebep-sonuç ilişkileri kuruyorlar.

Toplumsal alandaki ilişkileri deterministik olarak açıklama ancak indirgemeci, vügarize edilmiş metinlerde görülür. Tarihsel materyalizmi, sadece sınıfsal ilişkilere indirgemek bu tarz bir neden-sonuç ilişkisi kurmaktır. Doğadaki olaylar nedensellik üzerine işlerken, toplumsal olaylarda amaçlılık da olduğu için hep bir "hata" ve "bilinmezlik" payı vardır. Çünkü insan davranışları, tercihleri, eylemleri "praxis" olarak ancak belli olasılık payları içinde kestirilebilir.

Tarihte komplo hep vardır ve hep de olacaktır, ama sadece sonuçtan yola çıkarak komployu kuranların kim olduğu ya da amaçlarının gerçekten yaşanan sonuç mu olduğu anlaşılamaz. Bu "uzman" kişilere hatırlatmak gerekiyor: Siz, toplumsal olayların sebep-sonuç ilişkilerine deterministik ilişki gibi bakıyorsunuz. Oysa insan faktörünün olduğu yerde her zaman öngörülemez bir gri bölge, her zaman bir olasılığa bağlı yanılma payı vardır. Şimdi bir de yıllardır işine gelmeyen her şeyi komploculukla suçlayanların, komplo diye bir şey yoktur diyenlerin bir anda derin komplo teorisyeni olduğunu da ibretle görüyoruz.

Dolayısıyla "Baykal'a şu odak, şu nedenden dolayı bunu yaptı" diyen istisnasız herkese şu soruyu sorunuz: Nereden biliyorsunuz? Bizim bilmediğimiz, hangi bilgiyi biliyorsunuz? Benim bir cevabım olmadığı için okuyarlarda hayal kırıklığı yaratmış olabilirim. Bu tür bir hayal kırıklığı, dezenforme edilmekten ve yapılan spekülasyon üzerine fikir inşa etmeye kalkmaktan daha hayırlıdır.

Gelelim, yaşadığımız sonucun kısa ve orta vadede neler doğuracağına dair tahmini-me. Bu bir tahmin işte gerçekten; çünkü olasılıklara bağlı ve dayandığı noktalar tarihsel deneyime ve benim toplumsal analizime oturuyor. Yakın tarihi ister yaş gereği

bir tanık olarak, isterse de okuyarak bilen her kişinin ampirik bir saptaması vardır: CHP ile sosyalist solun iniş ve çıkışlarında bir korelasyon vardır. Korelasyonda, hangisinin bağımsız hangisinin bağımlı değişken olduğu belli olmayan, ikisinin de birlikte değiştiği bir ilişki vardır. Görünen o ki, toplumsal iç ve dış dinamikler ikisini de birlikte yükseltmekte veya indirmekte, ayrıca ikisi de bir iç bağla birbirini etkilemektedir. Şöyle ki, sosyalist düşüncenin yükseldiği her dönemde CHP görece daha sola kaymakta ve yine görece daha ilerici olmaktadır. Tersisi de geçerlidir: CHP'nin yükseldiği her dönemde, sosyalistler daha sağa kayabilmektedir. Birincisinin nedeni, sosyalistlerin taleplerin toplumsal tabandaki yankısının CHP'yi etkilemesi; ikincisinin nedeni ise sosyalistlerin sosyalist olmayan sanal bir halkçılıktan etkilenmeleri ve acil durumlarda (geçmişte MC, bugün AKP) CHP'nin önünü kesen duruma düşürülmek istenmeleridir. Hele şu iktidar bir gitsin de sonra bakarız diye bir dayatma sosyalistlere dün yapıldı bugün de yapılacaktır. CHP ile sosyalistlerin durumlarındaki bu paralellığa bakıp bir kesişme olacağı da beklenmemelidir, çünkü paralel doğrular ancak sonsuzda kesişirler.

Zeuksis, elinde üzüm tutan çocuk tablosunu yaptığı zaman kuşlar üzümü sahibi sanıp yemeye kalkmışlar. Zeuksis, bu kadar iyi benzettiği için tebrik edilince, "O kadar iyi olsaydı çocuğun resmini daha iyi yapardım, kuşlar da korkar ve gelmezlerdi" demiş. CHP, Kılıçdaroğlu ve sol ilişkisinde, sosyalistler, üzümü gerçektir diye sunarlardan da (bunlar Kılıçdaroğlu'nu ezilenlere kurtarıcı olarak sunarlardır) üzüm sahte deyip de çocuğun gerçek (işte sol, solcu budur demek yoluyla) olduğunu sanmamızı isteyenlerden de (bunlar AKP nam ve hesabına Kılıçdaroğlu'na saldıranlardır) farklı bir tavır koymak zorundadır.

Öncelikle bu ülkede çok yapılan bir saçmalığa değinmek gerekir. Bir partiden, siyasî görüşten kendini ve varoluş gerekçelerini inkâr etmesi isteniyor. Bunu da en çok kendisini liberal olarak tanımlayanlar yapıyor. Nasıl mı? Bir sosyalistin, bir Kemalistin, bir sosyal demokratın, bir milliyetçinin kendileri gibi düşüncelerini sadece talep etmiyorlar, her tür hakarete varan sözlerle bunu dayatıyorlar. Kuşkusuz bu liberalizm

folan da değil. Ben bu saçmalığı, haksızlığı CHP'ye yapmayacağım; yani CHP'nin bir sosyalist parti gibi davranmasını beklemiyorum. CHP, sonuçta bu düzenin bir partisi ve bu düzenin en fazla restorasyonunu yaparak ömrünü uzatabilir. Oysa ben bu düzenin ezilenden yana tepe taklak olmasını istiyorum. Öyleyse CHP'den beklentim en fazla, kendisini tanımladığı gibi gerçekten sosyal demokrat bir parti olması olabilir. Bir burjuva partisine sahip olamayacağı, tabiatına aykırı ham hayallerle misyon yüklemek saçmadır.

Bir burjuva demokrasisinde siyaset, sınıfların, zümrelerin, grupların birikenden ne pay alacağına dair bir mücadeledir. Oysa bizde siyaset, suyun başını tutanların ve onların irsi veya siyasi yakınlarının ne kadar zengin olacağını belirlemek için yapılmaktadır. Siyasetin finansı da devlet ihaleleri yoluyla sağlanır. Sermaye birikimi devlet eliyle, çoğu kez de usulsüz olarak sağlandığı için burjuvanın gerçek anlamına aykırı olarak da devletten bağımsız, devletten geçinmeyen bir sınıf da ortaya çıkmamaktadır. Burjuva kavramını kullanırken bu aykırılığı bilmeme rağmen kullandığımı vurgulayayım.

AKP, yürümeyen bir sistemin ekonomik krizle dibe vurduğu bir dönemde, her kurumdandan "gına gelmiş" bir topluma "değişik"



ve gerçekten değiştirmek istiyormuş gibi geldiği için seçildi. Oysa görüldü ki AKP aslında sistemi gerçekten burjuva demokrasisine doğru değiştirmek değil, sadece sistemin sahibi olmak istiyor. Antik Yunan'da iki çeşit oligarşi var: Timokrasi yani paradan gelen güç ve aristokrasi yani aileden gelen güç. AKP; ekonomik, politik ve kültürel olarak yani alt yapı ve üst yapıyı da kapsayan bir gücün sahipleri olan bir zümreden, elitizmden kısacası oligarşiden ikrah getirmiş bir topluma, kültürel kodları nedeniyle kendilerine benzer gibi görünüp, sonuçta kendi elitlerini ve zenginlerini yarattı. Bütün bunlara ek olarak, AKP kendisine muhalif olan herkesi derin bir kaygıya sevk edince, toplumsal muhalefette biriken büyük bir enerji Kılıçdaroğlu ismiyle birlikte bir patlamaya yol açtı.

Kılıçdaroğlu'nun sınıfsal ve etnik kökenleri nedeniyle bu ülkenin ezilenleri tarafından gelmesi, birilerinin yakını, akrabası olmaması en büyük gücüdür. Muhtaç olduğu kuvvet işte budur zaten. Bu durum siyasetine ne kadar yansır bilemeyiz, ama asgari-sinden bile olsa bir görece farkı olacaktır. Kılıçdaroğlu, bazı ulusalcıların "altın devir" gözüyle baktıkları dönemlerde aslında ne



tayfuner@gmail.com

Tayfun Er

yeniHarman 3

acılar yaşandığını (Örneğin Dersim) birebir bilme şansına sahip; resmi tarihinin vazet-tikleri dışında kalan gerçeklerin halkın or-tak bilincinde yaşadığını biliyor. Resmi tari-hin karşısına liberal ve İslamcı kesim tara-fından gayrı resmi tarih diye sürülenlerin de bir anti-tez değil, hegemonik ilişkilerin eleştirisi değil sadece hegemonya sahipleri-nin isimlerini değiştirmek için muarızının ayna ters simetriği bir argümanlar yığını ol-duğunu anlayacak kadar da bilincinin oldu-ğunu varsayıyorum.

Ancak, eğer referansları Ecevit olacaksa vay halimize! Ömrünün son zamanlarında, "hayatımın en büyük başarısı bu ülkeye ko-münizmi getirmemektir" diyebilen bir Ece-vit'in o kasketinin altında aslında ne saklı ol-duğunu biz biliriz. Kimdi Bülent Ecevit? Sol düşmanlığıyla tanınan Fahri Ecevit'in oğlu, daha geniş tanımıyla oligarşinin kasketli ha-liydi. Bilinmiyor ya da unutuldu, unutulmak isteniyor, hatırlatılmı: Bülent Ecevit'in ABD'ye ilk gidişi USIS (U.S. Information Service) bursuyla olmuştur. ABD'ye davet edilen ilk Türk gazetecisi olma şerefine sa-hiptir. Winston ve Salem sigaralarının üre-tildiği North Carolina'da yayınlanan Wins-ton-Salem Journal ile Winston Salem Senti-nel'de üç ay çalışıp, diğer üç ay da bütün ABD'yi gezmiştir. Toplam burs tutarı da as-tronomik bir rakamdır. Gazeteci ama nasıl, gazeteci olmak istiyorum diyor ve CHP'nin yayın organında işe başlatıyorlar. Rockefel-ler isimli kötülükler imparatorunun verdiği bursla 1957'de ikinci kez ABD'ye gidiyor. Sosyal psikoloji ve Ortadoğu Tarihi üzerine

Sosyal Demokrasi Partisi bizde 1918'de kurulmuştur

CHP kendisine göre sosyal demokrat bir parti, muarızlarına göre öyle değil ama öyle olması gereken bir parti. CHP hakkında "ri-vayet" muhtelif kısacası. Marksistlere göre sosyal demokrasi nedir? **"O zamanlar parla-mentoda Ledru-Rollin'in, yazında Louis Blanc'in ve basında 'Réforme' adlı günlük gazetenin temsil ettiği parti. 'Sosyal demok-rasi' adı, onu bulanlar için, demokratik bir partide veya cumhuriyetçi bir partide az ya da çok sosyalist renkte bir seksiyon anlamı-na gelmekteydi."** Bu alıntı Komünist Mani-festo'nun IV. Bölümü'ne Engels'in 1888 ba-sımına eklediği bir nottur. Engels, bu notu düştüğü yerde komünistlerin Fransa'da tu-tucu burjuvaziye karşı işbirliği yaptığı kesimi sosyal demokratlar olarak tanımlamaktadır. Kim bunlar, "sosyalizme az çok bulaşmış" demokrat kesimler. Manifesto'da aynı yerin devamında bir ama var işte o ama çok önemli: **"ama devrimci kalınlardan gelen lafazanlıklara ve göz boyamalara karşı eleş-tirel tavırlarını da saklı tutuyorlar."** İşte bu amanın öncesi ve sonrası benim de tavrımı belirliyor. Öncesinde bir anlamda zorunlu olabilecek bir işbirliği olabilir ama eleştirel tavrımızı da koruruz yaklaşımı var. Manifes-to'da bu açık tutumlarının nedenlerini de hemen aynı yani IV. Bölüm'ün sonunda yaz-mışlar zaten: "Komünistler, görüş ve niyet-lerini gizlemeyi reddederler." Günümüz için, bu topraklar için bu yaklaşımın -kitap-çılık yapmak için değil- doğru olduğuna ina-nıyorum. Başka bir coğrafyada, başka bir ta-rihte yaşananları bugüne taşımak gibi bir saçmalığı savunmak için değil tavrımı en iyi anlatan örnek olduğu için seçtim.

CHP sosyal demokrat bir parti değil ki an-lamında büyük oranda haklı bir eleştiriye karşı şunu söyleyeyim: Ben üstteki yaklaşımı Kılıçdaroğlu'nun iddia edildiği gibi partiyi gerçekten sosyal demokrat bir çizgiye çekti-ğini kabul ederek yazdım. Aksi takdirde za-ten mevcut ilişki(sızlık) durumu sürecektir.

Bizde bu isimi taşıyan ilk parti "Sosyal De-mokrat Fırkası" olarak 1918'de Dr. Hasan Rıza önderliğinde kurulmuş. Partinin ikinci şahsiyeti olan Cemil Arif (Alpay) 1946'da bu kez "Türkiye Sosyal Demokrat Fırkası" adıyla 1918'in devamı olarak sahneye çıkmıştır. 1918'deki parti kendisini II. Enternasyonal'e bağlı olarak ilan etmiştir. Bundan doğal bir şey de yoktur çünkü II. Enternasyonal'in ilk girişimcisi Alman Sosyal Demokrat Parti-si'dir. Şimdi düşünün Kılıçdaroğlu, 1 Mayıs'ı ve 8 Mart'ı insanlığa kazandıran II. Enternas-yonal'in lehine konuşsa acaba, ANAP'lı oldu-ğu günlerde CHP'yi en sert eleştiren Canan Arıman ne der?

Osmanlıda kuraldır, seni iktidara taşıdığın-ı iddia ederek diyetini isteyen kim varsa ilk fırsatta onu tasfiye etmekten; çünkü diyet borcu olan güç sahibi olamaz. Kılıçdaroğ-lu'nun da ilk fırsatta uzaklaşması, uzaklaştır-ması gereken üç kesim var: Birincisi ve en önemlisi medyadır. O medyanın allayıp süs-lediği, pazarladığı Tansu Çiller, Mesut Yıl-maz, İsmail Cem, Kemal Derviş, Mehmet Ali Bayar ve Yalım Erez gibilerinin sonlarına bakıp, öncelikle bu medyadan ve genel ola-rak da bütün hakim medyadan hızla uzaklaş-malıdır. İkincisi, düne kadar Baykal'ın etra-fında pervane olup da bir günde satanlardır. Üçüncüsü CHP'li belediyelerle iş yapan partili kaldırım müteahhitleridir. Herkes,

Kılıçdaroğlu'na akıl veriyor, benim kimseye akıl vermek haddim değil; Kılıçdaroğlu ve Gürsel Tekin'in sosyalist olduğu günlerin hatırına sadece dostane önerilerdir bunlar. Bu kadar büyük desteği aslında Tekel işçile-rine, 1 Mayıs'ın görkemine ve AKP'nin ya-rattığı büyük tepkiye borçludur.

Kılıçdaroğlu ve Gürsel Tekin'in geçmişte sosyalist solun suyundan içtikleri her halle-



rinden belli oluyor. Anlaşılan o ki, onlar o meşhur "18 yaşına kadar komünist olmayay-nın, 40'ından sonra da komünist kalanın ak-lı yoktur" sözüne uymuşlar. Ne diyelim, artık onlar Nazım Hikmet'in Vâlâ Nured-din için yazdığı gibi, "Ah ne yazık!/ Ne ya-zık ki ona/ dörtlüğe giden atların köpüklü boynuna bir daha yatamayacak,/beyaz or-duların ardında kılıç oynatamayacak!" in-sanlar. Ancak sosyalistlere bakışları da kuş-kusuz bir gün bile sola sempati duymamış olanlardan farklı olacaktır. En azından bi-zim kim olduğumuzu anlayacak bir bilgi ve duygu içindeler. Bizim yani vazgeçmeyenle-rin "kusurumuza" da bakmasınlar. Çünkü 26 Eylül 1980'de 21 yaşındayken öldürülen Zeynel Abidin Ceylan'ın ağabeyi olan Mü-zisyen Ali Asker'in söylediği gibi: Yitik bir ülkeyi korumaya değil, yeniden kurulacak bir ülkeyi aşkla örmeye benzer devrimci olmak...



yeniHarman

Sayı: 142
1 Haziran 2010 SalıAylık
Yerel Süreli YayıncıLM Basın Yayın Ltd.
Şti. adınaSahibi ve
Genel Yayın Yönetmeni

Tuncay AKGÜN

Editör:
Başar BAŞARANYazışleri
Müdürü:
Ayhan ERDOĞANMüessese Müdürü:
Ali YAVUZSatış Müdürü:
Ayhan DÜZBu sayıda Harmanı
kaldıranlar:

Oktay Taftalı

Mehmet Bekaroğlu

Tayfun Er

Ezgi Aksoy

Tanla Silay

Yusuf Yavuz

Cemal Dindar

Ümit Bayazoğlu

Mehmet Atakan Foça

Mesud Ata

Tuncay Koç

Serhat E. Demirkol

Tel: 0212 292 94 50 - 0212 292 94 51

Adres: Imam Adnan Sokak No:14

Beyoğlu/İstanbul

E-mail: yeniharman@leman.com.tr

Baskı: LeMan Matbaası Tel: 0212 858 00 95

Dağıtım: D.P.P.A.Ş



çalışıyor. Hocası Henry Kissenger'dır ve Kissinger ile olan yakınlığı bütün hayatı bo-yunca sürmüştür. 1953'te Fransa, İtalya ve Portekiz'i kapsayan bir NATO gezisine da-vet ediliyor. NATO'ya akıl danışmanlığı ya-pıp, "komünizme karşı sadece askeri silah-lanmaya değil, manevi si-lahlanmaya da ihtiyaç var-dır." diyor. 1955'te NA-TO tarafından, üye ülke-lerden toplam yirmi gaze-teci Kanada'ya davet edi-liyor. Türkiye'yi temsilen davet edilen sadece "genç gazeteci" Bülent Ece-vit'tir. Eğer siyasi etik de-nirse de Güneş Motel re-zaleti ve Hilmi İlgüzar ile Tuncay Mataracı'yı Ece-vit'in bakan yaptığı hiç unutulmamalıdır. Kaldı ki Ecevit eşi benzeri olma-yan bir oy düşüşüyle, büyük bir başarısızlık örneği olarak hükümeti kaybetti. Dolayısıy-la, Kılıçdaroğlu o çok benzetilmeye çalışıldı-ğı Ecevit'in düşüncelerinden hızla uzaklaş-malı ve yaptıklarını değil rehber edinmek aklına bile getirmemelidir.

